

Referat fra møte i Kringkastingrådet 22.01.09

Kjellaug Nakkim ledet møtet, som ble holdt i møterom 7/8 i Radiohuset på Marienlyst.

Publisert: 18/5-2009 10:05

Dagsorden:

09.30 Hva vil NRK med NRK2 og P2?

Innledning ved kanalsjef Herborg Bryn, TV-sjef Arne Helsingen og kanalansvarlig NRK2 Fredrik Færden

11.00 Stol ikke på ekspertene!

Innledning ved multimedie- og kulturredaktør Sven Egil Omdal, Stavanger Aftenblad

12.15 Lunsj

13.15 Programdrøfting

Programdirektørens orienteringer

Kringkastingssjefen informerer

Eventuelt

Til stede fra rådet:

Jon Olav Alstad

Grethe Fossli

Grethe G.Fossum

Finn Egil Holm

Hallgrim Berg

Roger Ingebrigtsen

Kristin Jensen

Kristoffer Kanestrøm

Sigbjørn Molvik

Kjellaug Nakkim

Steinar Ness

Olaf Skogmo

Jan Otto Fredagsvik

Til stede fra NRK:

Kringkastingssjef Hans -Tore Bjerkaas

Mediedirektør Annika Bjørnstad

Kanalsjef Herborg Bryn

Markeds- og kommunikasjonssjef Sigurd Sandvin

TV-sjef Arne Helsingen

Kanalansvarlig Fredrik Færden

Magasinredaktør Hilde Løchen

Til stede fra sekretariatet:

Rådssekretær Leif Stavik

Hva vil NRK med NRK2 og P2?

- Det er en kjekk del av jobben å snakke om P2, sa kanalsjef Herborg Bryn i sin innledning. Hun kunne blant annet fortelle om en lytterhenvendelse til publikumsservice hvor en lytter takker for "berikende samvær". "P2 er livsnødvendig for oss som ikke har så god tilgang på kulturbegivenheter", skriver hun. - Det sier litt om hvor mye vi betyr for folk. Vi byr på oppsøkende virksomhet og er der som folk er. Å kunne invitere til opplevelse og innlevelse innenfor musikk, litteratur og drama er en viktig del av vårt oppdrag. For å sitere et par linjer fra NRK-plakaten: "...skal være en kilde til innsikt og kunnskap, formidle norsk kultur, musikk og drama". På 90-tallet delte vi radioen i tre kanaler, og vi har omtrent samme oppbygging nå som den gangen. Oppskriften har virket, og P2 holder seg svært godt i konkurransen. Vi har mange viktige journalistiske programmer på P2 også som skal skape debatt - og som gjør det. Vi har til og med programmer som blir klaget inn for Kringkastingrådet fordi noen mener journalistikken er for dristig. Det vi tilbyr, er kunnskap, refleksjon og opplevelse gjennom fordyping. Spørsmålet i dag er hva NRK vil med P2. Men hva vil P2 med NRK? Vi trenger et NRK som tar

samfunnsoppdraget på alvor. NRK må, skal og vil bruke penger på en kanal som ikke har som oppdrag å være størst. Det krever ressurser. Hvis ikke P2 gjør det, vil ingen andre gjøre det. P2 ville ikke overlevd uten å være del av storfamilien NRK. Og vi glemmer ikke bort "pliktstoffet" på natta, sa kanalsjefen. - Drama, kunst, kultur og musikk utgjør over halvparten av sendetida. Nesten halvparten går med til nyheter, samfunnsspørsmål og vitenskap. Vi vet at musikk er det feltet det er mest diskusjon om både internt og eksternt. Det er ikke slik at P2 ikke skal spille pop og rock, men det skal ikke fortrenge musikken vi har et særskilt ansvar for. Det er en god del kvalitetsmusikk som ikke ville blitt spilt hvis ikke P2 hadde hatt dette spesielle ansvaret. Så kan man lure på om det er noen som hører på? Operaen har 250 000 besøkende pr år, P2s lørdagsopera har 23 000 hver lørdag. Det viser litt av hvor mange som er interessert. Noen påstår at folk juger på seg P2-lytting. Det er ikke så lett slik vi måler nå, det var nok lettere før. Vi har en daglig dekning på 310 000 lyttere og en markedsandel på 4 %. "Hallo i uken" er et av programmene som ligger høyt på statistikken, fastslo Herborg Bryn. Hun redegjorde også for hvordan andre europeiske land løser det samme oppdraget.

- Lytterne våre har sterke meninger. Alle vil ha sitt P2 og venter å få det. Derfor blir det mye oppmerksomhet hvis det er endringer. Det er bra – det skal være debatt om det vi driver med. Vi har nå lagt om til et nytt sendeskjema, hvor vi har endret litt på programplasseringen, en liten ommøblering, uten at vi har endret innholdsprofilen. Nytt er sterkere satsing på litteratur, som er utvidet og omplassert. Vi har kompetanse og høy troverdighet på dette feltet. Dessuten er "Radioselskapet" flyttet til midt på dagen. Lyden av P2 skal henge igjen etter at du har slått av radioen, sa Herborg Bryn.

- NRK TV er inne i en god periode om dagen. Vi fikk mye juling i fjor, i høst har vi tatt en del grep og har fått flere positive overskrifter og større publikumsoppslutning. Starten på dette året har vært fantastisk, sa TV-sjef Arne Helsing i sin innledning. – NRK2 er inne i sitt 13 år, og det ser ut til å være lykkeåret. Vi har hatt stor oppmerksomhet om kanalen i det siste. Det er 12 ½ år siden vi startet NRK2 med profilert programsetting. Kanalen har gradvis gått over til å være avlastningskanal med motprogrammering som har vært med på å bygge NRK1 til en stor og god kanal. Problemet har vært distribusjonen. Det har hele tiden vært sånn at de satsingene vi har gjort på NRK2, må vi også programsette på NRK1. En liten torn er at det tar tid å bygge ut landet. Vi bygger ut tilbudet på de nye kanalene men må samtidig passe på at folk flest får tilbudet. Det er vanskelig når folk flest bare har NRK1. I høst var 95 % av landet dekket med digitale signaler, og høsten 2009 slukkes det analoge nettet. Da er vi riksdekkende i alle kanaler, og det vil være en glede for oss. NRK2s snart 13 år lange historie med å kjempe mot den problemstillingen, er dermed over. Vi har planer for å gjøre dette til et meget godt alternativ til våre andre kanaltilbud, basert på aktualitet, kultur og kunnskap, sa Arne Helsing.

Fredrik Færden er kanalansvarlig for NRK2, og jobber med programsetting av kanalen. - Jeg gjør det jeg kan for å bruke ressursene til å ivareta målene med kanalen. Vi jobber tett mellom kanalene når det gjelder sendeskjema. NRK2 har alltid forholdt seg til NRK1, og skal være et mertilbud, sa han. – Vi rendyrket profilen fra høsten 2007 til å dreie seg rundt aktualitet, kultur og kunnskap. Når det gjelder aktualitet, redesignet vi i 2007 og la mye av vår oppdateringsfunksjon på nyheter over fra NRK1 til NRK2 med nyhetssendinger hver time. I dag ligger det timesnyheter på dagtid både på NRK1 og NRK2. Vi sender gårdsdagens distriktssendinger mellom nyhetene med lav terskel for å bryte inn når det skjer noe. Hvor ligger nyhetsterskelen? Det diskuterer vi mye. Vi sender også direkte fra Stortingets spørretime, og vi bruker mye tid på enkelthendelser som presidentinnsettelsen på tirsdag, som for øvrig gikk veldig bra. Folk finner NRK2 når det er aktuelt stoff, det er ikke lenger noen ulempe å sende ting på NRK2 istedenfor på NRK1, sa Færden.

- Ettermiddagen er primetime for kanalen. Vi lever i et konkurranseunivers der alle de kommersielle kanalene er like, med amerikanske serier på ettermiddagen. NRK3 sender barnestoff, NRK1 sender Oddasat, Nyheter på tegnspråk osv, som ikke er de store publikumsdragerne. I det tidsrommet er NRK2 viktig og vesentlig. "Sveip" sendes fra Bergen og tar tak i sakene som distriktskontorene jobber med. Programmet har brukt litt tid på å komme seg på beina, og vi har tatt mange nye grep, bl.a netteknologi og videotelefoni. Dagsnytt 18 øker dessuten mer og mer på tv, og har nå ofte rundt 100 000 seere. Vi setter noen få kameraer inn i radiostudio, og det fungerer utrolig bra. Utenriksdekningen i Urix står sterkt, vi har skaffet oss eget debatt/talkshow – "I kveld" med Christian Strand, hvor formålet er å gi litt nye stemmer, og nye vinklinger i forhold til Redaksjonen på NRK1, og det fungerer bra. Programmet står sterkt seermessig. Det gjør også sporten. Vi sender en god del – særlig i vintersesongen. NRK sitter på rettigheter innenfor skiskyting, langrenn, hopp og skøyter som vi ikke får plass til på NRK1. Vi har ikke definert NRK2 som "kulturkanalen", men gjør noen ting NRK1 ikke har plass til, blant annet "Hovedscenen" med klassiske konserter, opera og balletter og daglige kulturnyheter. I tillegg har vi gjort mye når det gjelder kulturdokumentarer. Vi har kjørt mye av dette under vignetten "Profil". Vi tillater oss også å sende lengre samtaleprogrammer. Film er også viktig på NRK2, og da gjerne ikke-engelskspråklige film. Vi sender også enkelte dramaserier som ikke passer inn i NRK1 og NRK3s profiler, i kveld har vi premiere på den danske serien "Forestillinger".

Kunnskap er et vanskelig begrep, vi ønsker å gi bakgrunn og innsikt, det er viktig å komme bak nyhetene og å få folk til å forstå mer. Vi bestilte programmet "Spekter" da vi la om kanalen, ideen er å bruke NRKs arkiv til å gå bak nyhetene. NRK2 har landets beste dokumentartilbud. Vi kjøper inn fra det internasjonale markedet, både enkeltstående programmer og serier om alle mulige samfunnsområder. Vi har sterkt fokus på det nordiske og har en programutveksling med de andre nordiske allmennkringkasterkanalene. Vi har også fokus på historie og setter av fredagskveldene til historiekvelder. Vi har et stort potensiale i å hente ut programmer fra arkivet, og vi har mulighet til å brette ut temaer, bruke mer tid, og å være mer fleksible i programskjemaet. Vi har blant annet kjørt temakvelder om forskjellige temaer. Det er viktig å være et alternativ til de store, og vi jobber mye med å være et tydelig og reelt alternativ, særlig i helgene, sa Fredrik Færden.

- P2 kjører trailere for det nye litteraturprogrammet på TV – har dere målinger på hvor effektivt det er med reklame på fjernsynet for radioprogrammer? spurte Kjellaug Nakkim.

- Det er ikke lett å måle direkte, men vi ser at når det har vært oppmerksomhet om kanalen, så øker lyttingen. Vi har fått mye gode tilbakemeldinger på den kampanjen og på programmet, og det har trolig med TV-kampanjen å gjøre, svarte Herborg Bryn.

- Har dere også målinger på "Urix" – har programmet størst oppslutning på NRK1 eller NRK2? spurte Kjellaug Nakkim.

- Jeg er veldig glad i P2, det er litt godt å høre folk snakke uten å bli avbrutt av musikk hele tida. NRK2 skulle bli en avlastningskanal. Nå er det er på tide at lillebror slutter å være så liten. Dessuten sier navnet NRK2 meg ingenting, jeg skulle ønske dere kunne vurdere et navnebytte. Når jeg skal se på Obama og innsettelsen, går jeg til Nyhetskanalen, for jeg vet at det er der jeg finner nyheter. Kanskje burde kanalen bytte navn til NRK aktualitet, NRK nyhet eller lignende, da tror jeg dere hadde fått flere seere, sa Grethe Fossum.

- Jeg hører også mye på P2 - en småintellektuell luksuskanal, som er en bonus ved å ha allmennkringkastersystemet, sa Hallgrim Berg, og fortsatte: - Når det gjelder lyttertall og de 20 000 som hører en konsert eller en opera - hva er lytting? Det er forskjell på å la radioen stå på eller bare høre på og nyte. Hvordan måles lyttingen? Det ser ut til at det som skjer på TV vekker stor oppmerksomhet og debatt, i motsetning til radio. For eksempel 9. januar i "Sånn er livet" hvor det var et intervju med Ole Moen i forbindelse med ny president i USA. I siste spørsmål spør Jan Birger Arentz om det er grunn til å tro på endring. Da sier Ole Moen at Obama har utpekt så mange jøder og pro-israelske at han har liten tro på endring. Det er godt gjort med både en rasistisk og en antisemittisk ytring i en og samme setning. Har dere fått reaksjoner på dette? spurte Hallgrim Berg.

- "Urix" har en oppslutning på NRK1 som er ca dobbelt så stor som på NRK2-sendinga, svarte Fredrik Færden. – Når det gjelder navn, skal man aldri undervurdere et godt navn, og jeg tror NRK2 er et godt navn – det har eksistert lenge, og folk kjenner navnet. Vi er ikke ute etter å lage nisjekanal, men en kanal som er noe annet enn NRK1 med mange områder.

- Jeg tror NRK2 og TV 2 er lett å sammenblande. NRK2 er ikke et innarbeidet begrep i den norske befolkningen. Prøv å finne et nytt navn, det hadde gitt mye PR og flere seere, mente Grethe Fossum.

- Vi snakker om å profilere P2 og NRK2 mer sammen, der kan kanskje fjernsynet få drahjelp fra radioen. NRK2 og P2 har noe sammenfallende profil. Når det gjelder "Sånn er livet", vet jeg ikke noe om reaksjonene her, jeg skal sjekke med redaksjonen. Det vi skal sørge for er at det er balanse over tid. "Sånn er livet" er en redaksjon med høy kompetanse, og jeg er sikker på at de balanserer stoffet over tid, sa Herborg Bryn. – Når det gjelder måling av lytting, foregår det ved at folk får en dings som registrerer hva som står på. Men vi måler jo ikke om de hører på med et halvt øre eller med begge. Når operaen kommer med sine tall, registrerer heller ikke de at noen dupper litt av, sa Herborg Bryn.

- Da NRK2 ble vedtatt i Stortinget, vedtok de at kanalen kunne ha begrenset distribusjon inntil digitalt bakkenett kom på plass. Det har tatt 13 år, og det har vært et stort problem at tilbudet ikke har nådd fram til alle. Vi har ikke hatt frihet til å bygge programskjemaet vårt som vi ønsker. Nå får vi det, sa Hans-Tore Bjerkaas. - Også på P2 har vi et distribusjonsproblem – i nord har vi samiske sendinger i en del av sendetida til P2. Det blir heller ikke løst før vi får digitalisert radioen for fullt. Alle kanalene ligger i TV-bakkenettet, men mange vil ikke høre radio på TV, sa kringkastingssjefen.

"Stol ikke på ekspertene!"

- Nyttårsaftnen 2007 ble analysesjefen i Kaupthing framstilt som ekspert. Åtte måneder senere spådde han at børsen skulle opp. I desember ble han intervjuet igjen og var svært negativ til aksjemarkedet. 7. januar i år ble han nok en gang intervjuet. Da hadde indeksen steget igjen. I sitt svar på det, sier han indirekte at det har skjedd noe, og det hadde han slett ikke forutsett. Også når det gjelder oljeprisen har ekspertene tatt feil, sa Sven Egil Omdal, multimediale- og kulturredaktør i Stavanger Aftenblad, som hadde flere eksempler, blant annet fra de såkalte boligekspertene og fra SSB. "Det er vanskelig å spå", svarte SSB da de ble kritisert for å ha bommet. Omdal viste til en rekke eksempler der "ekspertene"s anslag spriker voldsomt og som mediene slipper til nærmest ukritisk. - Kåre Valebrokk var den eneste som beklaget at han hadde tatt feil i sin spalte i Aftenposten. Vanligvis lar journalistene slike feil synke i glemselens hav uten å gjøre det minste forsøk på å lære noe av dem, sa han. - Spådommer er bare pålitelige når økonomien oppfører seg forutsigbart, skriver Martin Gjelsvik. Hvorfor intervjuer vi alle disse ekspertene? De gir oss informasjon som ligger til grunn for viktige valg i folks økonomi. Vår oppgave som journalister er å gi best mulig faktagrunnlag for borgernes valg. Det er viktig at leserne skjønner hva som er subjektive meninger og hva som er fakta. Brå og uventede forandringer er det vanskelig å forholde seg til, såkalte "svarte svaner". 11. september, berlinmurens fall og utviklingen av internett er eksempler på dette, sa Omdal, og fortsatte: - Vi bruker eksperter som har sterke egeninteresser i at utviklingen går i den ene eller andre retningen, for eksempel eiendomsmeglere eller fondsmeglere. Noen eksperter får rett, men vi vet ikke på forhånd hvem de er. De største svakhetene ved mediens ukritiske bruk av eksperter er at ekspertisen ofte er omstridt, og svært mye av denne journalistikken er enkildejournalistikk. Dessuten at vi ikke tar hensyn til at ekspertisen spriker sterkt. At de kjente, sannsynlige rammene jevnlig blir sprengt i filler. At vi oppfører oss som om vi ikke har arkiver og sjelden sjekker hva intervjuobjektet har sagt tidligere. Ved å motvirke disse fire svakhetene kunne vi unngått mange av de gale spådommene. Vi bør lage bedre journalistikk om hvordan ting faktisk er heller enn usikre spådommer om hvordan vi tror framtida vil bli, sa Sven Egil Omdal.

- Jeg mener vi skal bruke eksperter for å belyse samfunnsproblemer, men reagerer på mediens bruk av såkalt økonomisk ekspertise. Det som er total mangelvare, er at man konfronterer ekspertene med feil de har gjort tidligere, og fortsetter å bruke de samme ekspertene. Det kan virke som om man når man tilstrekkelig mange ganger har gjentatt et budskap, så blir det en sannhet, selv om virkeligheten går i en helt annen retning, sa Finn Egil Holm.

Hallgrim Berg takket for en klok og festlig innledning. – Det er nødvendig å bruke ordet ekspert fordi de blir hevet til et nivå der andre med sunt bondevett liksom ikke strekker til. Ekspert er et vanvittig ord. Det kunne greie seg at de blir presentert ved navn og stilling, så får det de sier tale for seg selv i sin egen vekt, sa Berg.

- Det er godt å se at det finnes tenkende og godt formulerte mennesker utenfor Oslogryta, sa Grethe Fossum. – Jeg har ikke noe godt forhold til økonomer – hadde du tatt alle økonomene i verden og lagt dem rundt ekvator, hadde det vært greit. Jeg setter spørsmålsteget ved hvilken makt og kunnskap ekspertene har. De burde vært vurdert ut fra hvilke resultater de har gitt. I NRK er ekspertene nesten utelukkende hvite menn på mellom 35 og 50 år. Jeg synes NRK skal begynne å kalle dem for synsere, for de er ikke noe annet. Og når dere skal plukke ut ekspert til fotball, velger dere en som har ledet landslaget i fem år uten en seier som ekspertkommentator. Det blir helt feil, sa hun.

- Kunnskap er viktig, det trenger vi mer av. I den grad eksperter kan formidle kunnskap, er det bra, men at du kan mye om lite, betyr ikke at du er kvalifisert til å si hva som skal skje i framtida, sa Steinar Ness. - Det andre er rolleblanding. En sjefsøkonom i en bank vil ha egeninteresse i hvordan utviklingen blir, og utviklingen er mye drevet av psykologi. Derfor kan ekspertuttalelsene til en viss grad prege utviklingen. Vi skal bruke folk fra banknæring og finans, men da må de framstå som det de er – aktører med egeninteresse. Folk fra høyskolemiljøer og lignende har ikke en slik egeninteresse – jeg savner for eksempel historikere og geografer som ikke er eksperter på økonomi men som kan bidra med kvalifiserte vurderinger av hva som vil skje. En annen ting er at det blir litt "Hallo i uken"-perspektiv over det – "vi gir deg nyhetene før de skjer". Hva vil renta være om et år, hvordan vil sysselsettingen være om et år. To uker etter valget i 05 begynte man å diskutere hvem som kan bli statsminister i 09. Det hadde vel vært litt rart om man skulle begynne å diskutere neste kringkastingssjef rett etter Hans-Tore Bjerkaas hadde blitt ansatt? filosoferte Steinar Ness.

- Denne diskusjonen får et snev av politisk korrekthet, mente Roger Ingebrigtsen. – Det er lett for oss som ikke er eksperter å hugge ned på dem som er eksperter. Jeg får lyst til å ta dem i forsvar. For eksempel Åge Hareide – at han er ekspert på fotball, er det vel ingen tvil om. For meg som fotballinteressert opplever jeg ham som ekspert. Men jeg skjønner at når de gjetter resultater på forhånd, så tar jeg ikke det som fasiten. Jeg tror vi undervurderer folk, de forstår at ekspertene ikke har en fasit for framtida. Hvis vi ikke bruker eksperter, stopper hele debatten om framtida opp. Ekspertene kan ta feil, men de kan også få rett. Renteekspertene har for eksempel stort sett spådd rett om renteutviklingen i 10 år. Vi bruker også hver dag spåmenn, for eksempel de som gjetter hvordan været

blir. Denne diskusjonen er unyansert. Vi er avhengige av å bruke eksperter. Men vi skal også være kritiske. Vi kunne gjerne tatt de 100 som har uttalt seg om økonomi og laget et barometer. Fortell oss hvem som har truffet og ikke. Jeg tror norske journalister bruker ekspertene kritisk, kanskje bortsett fra eiendomsmeglerne, sa Roger Ingebrigtsen.

- Det er lett for oss å være harselerende, men jeg er enig med Roger i at det er en nødvendighet å bruke folk som kan mye på et område, sa Sigbjørn Molvik. - Et aspekt som er viktig, er egeninteressen en del av ekspertene har, de gir folk råd som vil ha positiv eller negativ konsekvens for virksomheten de er en del av. Hvor høy bevissthet har man rundt dette?

- Pressen og NRK har ikke opplyst publikum tilstrekkelig om ekspertenes avhengighet og egeninteresser, innrømmet Hans-Tore Bjerkaas. – Tydeliggjøring av dette er viktig for at publikum skal få tilstrekkelig kritisk distanse til rådene som blir gitt. Vi har hatt debatt om dette i forbindelse med bruken av økonomer, og vi ønsker oss mindre avhengige økonomieksperter med mindre egeninteresse. Vi jobber hele tiden med å finne dem som kan opptre i ruta og har den faglige ballasten. Kunnskap har verdi, dette er ikke ren spåmannskunst. Det er viktig med mangfoldighet i kildebruken, og å være lydhør overfor kritiske opposisjonelle røster. Vi har et ansvar for at også andre prinsipielle syn kommer til uttrykk. Når det gjelder geografien i utvalget, er bevisstheten om spredning til stede. Tilfanget av de som kan brukes i fjernsynsruta er lite, vi leter rundt i Norge, men realiteten blir at det blir mye fra Oslo-området. Her er det størst tilfang av eksperter. Men dette er et kontinuerlig arbeid vi jobber med. Kjønn, geografi, flerkulturell bakgrunn, alt dette jobber vi kontinuerlig med å forbedre oss på, og det er ikke gjort i en håndvending, sa Bjerkaas.

- Er vi et så lite land med så få eksperter? spurte Kjellaug Nakkim. – De går igjen i alle kanaler og alle programmer. Arne Strand er for eksempel i alle kanaler. Er tilfanget for lite? Finnes det ikke alternativer? Det blir ofte forutsigbart, mente hun.

- Den samme diskusjonen hadde vi på 80-tallet. Vi trenger ekspertise, men det er ikke nødvendig at de hele tiden skal se inn i fremtiden, mente Grethe Fossum.

- I retningslinjene til NRK står det at NRK skal fremme demokrati. Demokrati er bryting av kunnskap og meninger. Det har lett for å bli ett politisk korrekt sett med meninger som etablerer seg på en del områder. Stille alltid spørsmålet "hva er agendaen til vedkommende ekspert?". Ta for eksempel FNs klimapanel – her er det kun ett sett av meninger som dominerer hele debatten, mente Hallgrim Berg.

- Jeg er langt på vei enig med innlederen: Man bør ikke ta inn folk som eksperter og som sannhetsvitner på at det og det kommer til å skje. Men å ta dem inn som kunnskapsfolk, er riktig, mente Olaf Skogmo, og fortsatte: - Ekspertenes uttalelser kan ha store konsekvenser for folk. Jeg er kritisk til "eksperter". Man bør ikke kalle dem for eksperter, men fagfolk. Så kan journalisten godt legge til at dette er hva fagfolk sier, men at det gjenstår å se om det går slik det blir hevdet.

- Jeg synes Fossum er urettferdig, det har kommet større tilfang av kvinner de siste par åra, sa Hans-Tore Bjerkaas. – Vi leter veldig etter kvinner, og vi leter også geografisk og flerkulturelt. Når det gjelder klimaforskningen, har vi latt de kvalifisert kritiske komme til orde. Men de er vanskelig å finne. Selv om vi er uenig med folk må vi godta at de kan ting, sa han.

- I NRK slipper den opposisjonelle klimaekspertisen til i debattprogrammer. Formatet i nyhetssendingene tillater ikke det. Derfor velger man en representant for det som i øyeblikket er ortodoksien. Men de opposisjonelle dukker opp i debattprogrammene, for der passer de inn i formatet. Spørsmålet må være om vi skal skille mellom eksperter på sport og underholdning og de som berører folks økonomi og helse, sa Sven Egil Omdal, og la til: - Vi skal være forsiktige med å bruke ekspertbegrepet, være tydeligere på å redegjøre for premisene og dempe profetijournalistikken litt. Den fortrenger analysen av hvorfor ting har skjedd. Bruk av ekspertise er et viktig journalistisk verktøy, men vi må bli flinkere til å kalibrere verktøyet vårt, sa Omdal.

Programdrøfting

Klage på tema i RedaksjonEn: Norske leger i Gaza versus Ari Behn

- Alle temavalg avgjøres redaksjonelt, så her beveger rådet seg på kanten av hva vi skal befatte oss med, sa Kjellaug Nakkim og fortsatte – Spørsmålet som dukker opp er hva som ligger til grunn for vesentlighetskriteriet.

- Klagen dreier seg blant annet om hvordan vi behandler gjester og om at vi skal ha avvist noen i døra. Jeg har ansvaret for 16 magasinsendinger i uka. Vi har kontakt med mange gjester og legger stor vekt på å behandle dem ordentlig, sa magasinredaktør Hilde Løchen. – Vi har redaksjonsmøte kl 14 hver dag. Da er det min jobb å se på helheten i alle programmene vi har den dagen. Vi hadde legene fra Gaza og Ari Behn som alternativer denne dagen. Vi bestemte at Dagsnytt18 og I kveld kunne ta legene, og at RedaksjonEn skulle ha Ari Behn-saken. Legenes pressekonferanse ble sendt på NRK2, og de ble også invitert til å stille direkte på Dagsrevyen. De sa nei til det, og også nei til "I kveld", men de var der dagen etter. Kl. 15 ble det ringt til legene, og de fikk da beskjed om at de ikke skulle være med i "RedaksjonEn". Vi forholdt oss til deres pressekoordinator, som mente dette var helt i orden. Det kan ha vært en kommunikasjonssvikt mellom pressekoordinatoren og legene. Når det gjelder vesentlighetskriteriet, er det ikke noe som er mer vesentlig enn krig og sivilbefolkning og barn som dør. Uka før var det ikke én sending i magasinredaksjonen som ikke omhandlet Gaza. RedaksjonEn hadde fire sendinger som var fulle av Gaza. Når vi valgte å kjøre legene i Dagsnytt 18 og Ari Behn i RedaksjonEn, var grunnen at vi ikke hadde lyst til å ha legene overalt hele tiden. Folk var også opptatt av Ari Behn – av hvordan pressen skal forholde seg til kongefamilien i framtida. Kritikkk av en tidligere ansatt på slottet var også uvanlig, sa Hilde Løchen.

- Hva Ari Behn måtte mene er ikke vesentlig for meg, men dette er en suveren redaksjonell beslutning. Det er ikke noe nytt at debattinnholdet endrer seg i løpet av en dag. Sånn er debattverdenen. Så denne klagen henger ikke sammen, mente Finn Egil Holm.

- Jeg kan si meg enig med klageren i at det ikke var det beste valget som ble gjort her. Men det er sterkt formildende at legen har fått stor plass i NRKs ulike programmer både på radio og TV, sa Sigbjørn Molvik. – En annen ting jeg undrer og irriterer meg over er at ulike debattmedier har en tendens til å løpe etter hverandre etter den samme saken. Ofte gjelder det saker av relativ lav viktighet, for eksempel Ari Behn. Er det nødvendig når tabloidpressen, TV 2 og de andre løper ville etter Ari Behn at NRK også skal gjøre det på denne type sak? spurte han.

- Det er sjelden jeg får publikumsreaksjoner, dette er en av de få sakene jeg har fått henvendelser om, sa Steinar Ness, som frikjente RedaksjonEn med hensyn til dårlig behandling. - I vår kommersielle mediehverdag har denne saken alt, men jeg synes den er fullstendig uvesentlig. Kringkastingssjefen snakker om NRKs samfunnsoppdrag og vesentlighetskriteriet. Man kan lure på om disse ordene betyr det en skulle tro. Hva legger vi i det å være viktige og vesentlige? spurte han.

- Jeg er ikke i tvil om at redaksjonen opptre som de skal i forholdet til gjestene. Men jeg lurer på om dette er en sak vi bør diskutere. Folk irriterer seg ofte over valg av tema og debattanter, men vi kan ikke diskutere hver gang noen er uenige om slike prioriteringer, mente Grethe Fosslie.

Grethe Fossum fulgte opp. – Jeg stiller meg undrende til at man kl 15 sier nei takk til to av de mest ettertraktede intervjuobjektene i Norge. De er et scoop. Jeg lurer på den prioriteringen og synes dette var en rar vurdering, sa hun. Hallgrim Berg var ikke enig. – Jeg synes redaksjonen gjorde et riktig valg, det er snakk om nyhetsverdi og hva som er dagferskt. Legene hadde vært med i mange programmer dagene i forkant, noen ganger i opptil 10 min av gangen. Behn-saken var nyhetsaktuell, det var en helt ny vinkling i forhold til monarkiet som styringsform som forsvaret prioriteringen, mente han. Kristoffer Kanestrøm var enig. – Dette var en riktig vurdering av redaksjonen. Valg av tema må være opp til redaksjonen. I et program som RedaksjonEn vil man etter hvert som nyhetsbildet endrer seg måtte foreta valg. Den tilliten må vi ha til redaksjonene. Valget av Ari Behn var kanskje ikke det mest interessante, men legene har etter mitt syn fått veldig stor plass i mediebildet. De er dessuten politiske aktivister på venstresida, jeg synes de har sluppet til for mye, sa han.

- Vi skal være klar over at mange mener det er vesentlig hva Ari Behn mener. Vesentlighetskriteriet kan diskuteres, det er subjektivt, sa Kjellaug Nakkim.

- Jeg er ikke så opptatt av formalitetene, om det er innenfor mandatet til rådet, men det er interessant å få opp diskusjonen, sa Hans-Tore Bjerkaas. - Ness sier at Behn-saken ikke burde vært sendt uansett alternativer. Der er jeg uenig. Når kongehuset for første gang går ut mot en kritiker, er det berettiget en plass i "RedaksjonEn". Gaza-saken er selvfølgelig viktigere, men vesentlighetskriteriet er komplisert. Det er mange ulike meninger – det som gjør at jeg forsvaret denne prioriteringen er summen av tilbudet vårt før og samme dag – legene hadde vi brukt betydelig tid på. Det gjør at dette var en riktig avgjørelse, mente kringkastingssjefen.

- Det er ingen av oss som prøver å gripe inn i redaktørens rett til å bestemme, heller ikke at vi skal ta klagen til følge. Jeg mener ikke jeg forvalter et fasisvar, men gir uttrykk for mine synspunkter, sa Steinar Ness. - Hvis man bare skulle legge til grunn hva folk vil se og høre, vil jo det si at Se og Hør er en av Norges viktigste publikasjoner. Hvis man skulle diskutere hva dette betyr for kongehuset mer prinsipielt, kunne man invitert andre enn politisk redaktør i VG og Trond Nordby. Dette ble mer Behn vs Grimstad enn en debatt om kongehuset. Hvis NRK skal ha et definert samfunnsoppdrag som går utenpå de andre kanalenes tenkning, bør dere være åpne for innspill fra oss, sa han.

Hilde Løchen bekreftet at det er sterke debatter om disse sakene innad i redaksjonene. – Jeg synes det er interessant å høre synspunktene. Det er klart jeg tar alle deres synspunkter med tilbake til redaksjonen. Jeg mener fortsatt at legene fikk et bredt tilbud i NRK og har fått uttrykt seg mye. Man kan alltid diskutere avgjørelser, og det er alltid mange meninger om "RedaksjonEn" - tema, gjester og programleder. Det må vi leve med. Jeg er glad for at folk engasjerer seg, men står på avgjørelsen som ble tatt, sa hun.

Konklusjon: Rådet mener at gjestene ble behandlet på en skikkelig måte og at det som alltid er redaksjonens ansvar å ta de redaksjonelle beslutningene. Klagen tas ikke til følge.

Klage på innslag om meningsmåling angående innvandring

- Klageren savner grunnlagsdata. Hvordan skal vi forholde oss til dette framover? spurte Kjellaug Nakkim.

- Klageren har rett i at vi bør legge ut bakgrunnsinformasjon om metode og utvalg på nettet, sa Hans-Tore Bjerkaas., som kunne fortelle at selve undersøkelsen var en undersøkelse som ble bestilt fra Norstat med et landsdekkende utvalg på 860-890 respondenter. - Det lokale utvalget i Oslo var på rundt 200. Det gjør undersøkelsen mer usikker. Derfor er det viktig å legge ut bakgrunnsdata. Mer generelt er det to typer meningsmålinger: De som måler det samme over tid med metodikk som gjør at man kan måle avvik over tid, og så har vi undersøkelser som måler enkeltbegivenheter. Der må vi være betydelig kritiske. Tallet på undersøkelser øker- en utvikling det er viktig at vi er oppmerksom på. Det er viktig å være klar over hvem som har bestilt, hvem som har utført, hvor mange som har svart og hva den statistiske usikkerheten er. Vi prøver å øke bevisstheten rundt dette, sa Bjerkaas.

Brev til orientering

Klage på 97 % av alle tv-program på grunn av "musikken som legges på nesten alle programmer"

- Jeg ber om at vi tar opp dette neste gang. Klagen går på musikk som "bakgrunnsstøy". Jeg har fått mange henvendelser om dette. Kanskje kan vi hente inn en producer som kan orientere om dette på neste møte, foreslo Kjellaug Nakkim.

Programdirektørens orienteringer

Annika Biørnstad

- I 2008 skjedde det mye i TV-markedet. Det har ikke vært så stor endring på 7-8 år – TV-seingen har nemlig økt med 20 minutter hver dag. Det skyldes framveksten av nisjekanalene og framveksten av bakkenettet. NRK1 taper mest i dette bildet. I begynnelsen av 2009 er vi igjen sterke, men har helt klart tapt til nisjekanalene. Men vi vinner også – NRK3 og NRK Super har hatt voldsom vekst. I høst truet vi Disneys barnekanal. Vi hadde en ide om at barnetilbudet på Super og NRK1 til sammen kunne nå opp mot Disney i 2009, men Super alene klarte dette allerede i 08.

Av de 30 mest sette programmene i Norge i fjor, var 21 av dem "Nytt på nytt". "Eurovision Song Contest" topper. Så kommer lille julaften, og deretter "Nytt på nytt". I tillegg har vi "Den store klassefesten" og idrettsgallaen på lista. TV 2 har en håndballkamp og en fotballkamp. Omorganiseringen er fullført med ny organisasjon fra 01.01. Divisjonene er i drift, men vi har en periode fra 1. januar til 1. mars der vi legger en stor personalkabal. 60 stillinger skal rokkeres. I tillegg er fire stillinger utlyst eksternt – bl.a. ny kultursjef, Nye medier-sjef, Ungsjef og P3-redaktør. 1. mars skal alle stillingene være besatt. Dette er også et stort kulturendringsprosjekt, året vi går inn i preges av nye krav til ledere, nye mål og nye forventninger. Det er en veldig god stemning, vi begynner å se effekten av omorganiseringen, vi snakker bedre sammen. I tillegg jobber vi med programstrategien for 2010. Det er et intenst arbeid gjennom våren. Før sommeren skal dette være klart. Profileringen av TV-kanalene er et vesentlig område vi jobber med. I tillegg har vi utfordringer på "on demand"-siden; etter hvert skal vi tilgjengeliggjøre alt innholdet vårt, også arkivet. I 2009 slukker vi det analoge tv-nettet, og deretter får vi samme utfordring på radio. FM-lytting går tydelig ned, folk lytter mer på digitale enheter, på nettet og

DAB. Det skjer ting i Europa som gjør dette ytterligere aktuelt – Danmark og England har fått slukkedatoer på FM. Det er DAB som er valgt som standard i store deler av Europa, og kommer også i biler i løpet av året.

- Får vi seertallene for de ulike alderssegmentene? spurte Finn Egil Holm. - Vi kommer tilbake til det, men vi hadde i hvert fall en "all time high" – 174 minutter daglig. Tallene presenteres sammen med fjorårets økonomioversikt på neste møte..

- De ekstra 20 minuttene, er det kun NRK? Eller hele spekteret? spurte Olaf Skogmo.
- Det er nisjekanalene som tar det – først og fremst tilleggskanalene for de store – NRK3, TV 2 zebra, FEM og Viasat 4, svarte Annika Bjørnstad.

- Tallene viser at kvalifiserte underholdningsprogrammer er seervinnere. Kvalifiserte debattprogram på P2 stiger. "Dagsnytt 18" har 100 000 seere på NRK2. Det sier noe om at folk er interessert i dette, og at det ikke nødvendigvis er slik at folk bare vil ha infotainment, sa Steinar Ness, og la til: - "Nytt på nytt" skulle tulle med Gaza, noe man bør være forsiktige med. De gjorde det på en ordentlig måte, og det er imponerende. Det er et meget godt program, mente Steinar Ness.

Jan Otto Fredagsvik mente at det mest interessante var utviklingen av barnekanalen. - Barnebarne slåss om skjermen hjemme hos oss, men da har jeg inntrykk av at det er Disney som gjelder, sa han. - Det går rett vei men du må hjelpe dem litt, kommenterte Annika Bjørnstad. Jan Otto Fredagsvik ønsket også å skryte av et dokumentarprogram om situasjonen i Kongo, mens Kjellaug Nakkim skrøt av maratonsendingen under innsettelsen av Obama. – Det var imponerende. Det skal god trening til å sende over så mange timer, sa hun.

Kringkastingssjefen informerer

- Jeg er optimist når det gjelder 2009. 2008 har vært et år med omorganisering og nedbemanning, og vi går ut i dag med et gavepensjonstilbud for dem mellom 62 og 69. Det er et frivillig tilbud. Vi har en del arbeid å gjøre for å få god nok struktur på organisasjonen og riktig bruk av ressurser internt. Med de programstrategiske grepene med full frihet til å programsette alle kanalene, skal vi tydeliggjøre allmennkring- kastingssinnholdet mer enn før. Den kommersielle siden av bransjen konvergerer mot underholdning og sport. Jeg er sikker på at NRKs tilbud skal fremstå som mangfoldig og unikt og samtidig med sterk appell til publikum. Vi har også gjort endringer på nettstedet vårt, tydeliggjort redaktøransvaret og fått en stor desk som lager forsiden. Det har allerede skjedd en merkbar positiv utvikling med et mye mer dynamisk tilbud, og det merker vi på oppslutningen. Kan vi nå få en bredere forståelse for at det er radioen som er det neste store prosjektet på digitalsida, så ser jeg lyst på det, avsluttet kringkastingssjef Hans-Tore Bjerkaas.

Eventuelt

Forslag til temaer framover

Finn Egil Holm: - Vi hadde en evaluering etter OL i Beijing, og i etterkant av den savner jeg mer kritisk journalistikk på sport. Sportsjournalistikk bærer preg av megafon.

Grethe Fossum: - Jeg så en evaluering av medias dekning av gulfkrigen og ser at Gaza har likhetstrekk med den. Hvordan dekker man en krig hvor man ikke får lov til å være til stede? Jeg tror at det vil bli mer og mer vanlig, evt. at man blir invitert med på den ene siden og får begrensninger på hva man får dekke. Jeg synes ikke vi skal ta opp balansen i dekningen av Gaza denne gangen.

Roger Ingebrigtsen: - Jeg er opptatt av hvordan det går med digitalisering av arkivene. Det kunne vært interessant å få vite litt om hvor lang tid det vil ta og å få en oppdatering på det arbeidet.

Hallgrim Berg: - Det foregår mye spennende på dokumentarsida. 5 millioner mennesker er drept i Kongo på noen år. Har dere et utvalg/katalog med dokumentarprogrammer som dere har tilgang til? Hvilke utvalgsriterier blir lagt til grunn? Jeg har for eksempel ikke sett noe program som prøver å forklare det som har skjedd i Sudan. Stikkord: Glemte konflikter.

- De internasjonale dokumentarene er et innkjøp som skjer i kringkaster, i samarbeid med redaksjonene. Jeg husker ikke om vi har hatt noe om Sudan, men vi kjøper alt fra enkeltstående dokumentarer som blir

lagt ut på markedet, til kataloger og større avtaler med for eksempel BBC, som inneholder også naturserier og spillefilmer. Så det er et stort spenn i hvordan vi fått tak i stoffet. I tillegg har vi egenproduksjoner og frie uavhengige dokumentarister, svarte Annika Bjørnstad.

Olaf Skogmo: - Ønsker mer om samisk språk og nyhetssendinger. Vi har diskutert dette i samisk programråd, og vi etterlyser flere samiske nyhetssendinger på NRK1. I dag sendes de på et ugunstig tidspunkt. Det kommer en henvendelse fra samisk programråd om dette.

Hans-Tore Bjerkaas: - Rådet bød få en orientering om valgopplegget før sommeren, helst på april-møtet.

Avslutningsvis orienterte Leif Stavik om juni-møtet i London, som planlegges med bl.a. BBC som vertskap.

17.02.09
Vetle Daler